

MUISTIO

Julkisten hankintojen ekologiset tavoitteet –hanke, ohjausryhmän 4. kokous

Aika ja paikka: 6.2.2025 Microsoft Teams

Osallistujat: Jarmo Muurman (YM), Salla Koivusalo (YM), Marjo Ojala (VNK), Auli Väänänen (MMM), Siina Lepola-Lång (TEM), Antti Puhakka (SM), Pauliina Pekonen (VM), Konsta Luukka (LVM), Harri Hakaste (YM) ja Jussi Lind (STM)

Poissa: Vanessa Räsänen (SM)

1. Valmistelun etenemisen ehdotus

Esiteltiin valmistelun tilannekatsaus ja tarve lisävalmistelulle ad hoc -työryhmissä, kahdenvälisesti, kohdennetulla kyselyllä sekä lisääjän tarpeelle ministeriöiden sisäisessä käsittelyssä. Ympäristöministeriö laatii hankeikkunassa olleen avoimen kommentoinnin lausuntoyhteenvedon lisävalmisteluiden tueksi.

Päätettiin jatkaa ohjausryhmän toimiaikaa 30.6.2025 asti. Seuraava ohjausryhmän kokous sovittiin pidettäväksi 25.4. Luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi on tarkoitus esitellä puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministeriryhmälle toukokuussa.

2. Kategoriakohtaiset ekologiset tavoitteet luonnos

Julkisten hankintojen ekologiset tavoitteet ovat kansallisia aggregaattitaso tavoitetasoja vuoteen 2035, jotka lähtökohtaisesti ylittävät säädösten vaatimustason. Julkisten hankintojen ekologiset tavoitteet, eivät sellaisenaan sido yksittäisiä hankintayksiköitä ja niitä ei pidä käyttää tarjouspyynnöissä sellaisenaan hankintojen kriteereinä.

Keskusteltiin valtioneuvostonperiaatepäätöksen perusteluosion elementeistä, joita yllä olevan lisäksi olisivat globaalit päästövähennystavoitteet, luonnon monimuotoisuuden ja kiertotalouden tavoitteet, tutkimusperustaisuus, kansainvälisessä kehityksessä mukana pysyminen (OECD:n vertailuraportti) ja yrityskentän omat kunnianhimoiset ympäristötiekartat.

Esiteltiin avoimen kommentoinnin, asiantuntijaryhmän ja ministeriöiden kierroksen jälkeen kategoriakohtaisten ekologisten tavoitteiden päivitettyjä luonnoksia. Keskusteltiin avoimen kommentoinnin ja asiantuntijaryhmän käsittelyn pohjalta tavoiteisiin tehdyistä muutoksista ja täsmennettiin lisävalmisteluiden tarpeet.

3. Liitemuistion sisällön ja valmistelun ehdotus

Valtioneuvoston periaatepäätöksen liitemuistion valmistelu tapahtuu keväällä 2025. Taustamuistio koostuu kahdesta erillisestä osasta, ensimmäinen osa on *ei-täydellinen listaus kategoriakohtaisista vaikuttavimmista vaatimuksista*, joka laaditaan asiantuntijaryhmän kanssa. Ei-täydellistä kategoriakohtaista listausta ehdotetaan päivitettäväksi kerran vuodessa.

Taustamuistion toinen osa on *säädösluettelo*, joka sisältää julkisia hankintoja koskevia ympäristövaatimuksia. Säädökset ja ympäristövaatimukset kootaan ympäristöministeriössä virkatyönä.

Ympäristöä koskevien vaatimusten säädösluettelon valmistelu ja ylläpito on osa valtioneuvoston sisäisen koordinaation kehittämistä. Tavoitteena on parantaa valmiuksia koordinoida julkisia hankintoja koskevaa tuote- ja sektorisääntelyä, jota on laajasti usean ministeriön vastuualueella.

Säädösluetteloja ehdotetaan jatkuvasti päivitettäväksi ajantasaisuuden mahdollistamiseksi.

4. Toimeenpanon ja seurannan ehdotus

Toimeenpanon tueksi esiteltiin nimettäväksi yhteistyöryhmä, joka koostuisi pääosin valmisteluvaiheen asiantuntijaryhmän edustajista. Yhteistyöryhmän tarkoituksena on välittää ajankohtaista tietoa liittyen kestäviin julkisiin hankintoihin Suomessa ja EU:ssa, jatkaen Hankinta-Suomen teemaryhmien tyyppistä toimintaa.

Olemassa olevien muiden verkostojen kanssa yhteistyön tekeminen (Vauhti-verkosto, Hankinta-Suomi) ja uusien toimintamallien kehittäminen yhteistyössä Business Finlandin sekä muiden ministeriöiden ja ohjelmien välisenä toimenpiteenä. Myös yhteistyön kehittäminen muiden pohjoismaiden sekä EU-maiden kanssa.

Seurannan tueksi esitettiin nimettäväksi seurantaryhmä, joka koostuisi ministeriöiden, Valtiokonttorin sekä Hanselin ja SYKE:n edustajista. Seurantaryhmän tarkoituksena on kehittää seurannan menetelmiä ja toimia asiantuntijatuhona Hilma-tilastoinnin kehittämisessä ympäristötavoitteiden osalta, sekä hiili-, luonto-, ja mahdollisen materiaalijalanjälki seurantalaskennan osatoteuttajina tarkastelupisteessä. Lisäksi seurantaryhmä on mukana määrittelemässä asiantuntija arvioiden ja tapaustutkimusten tarvetta ja kohdetuntumista tarkastelupisteissä.

Tarkastelupisteitä ehdotetaan olevan vähintään yksi ennen tavoitevuotta 2035, jolloin julkisten hankintojen ekologisten tavoitteiden toteutumisen lopputarkastelu toteutettaisiin. Tarkastelupisteissä olisi tarkoitus seurantatulosten sekä sääntelyn kehityksen huomioiden tarpeen mukaan kiristää tavoitteita, sekä menetelmien kehittymisen myötä asettaa uusia tavoitteita. Lopputarkastelun yhteydessä mahdollisen uuden julkisten hankintojen ekologisten tavoitteiden valmisteluun otettaisiin kantaa.